

Ministerie van Buitenlandse Zaken
T.a.v. de Minister voor Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw S. Kaag
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Datum: 13 februari 2018

Geachte minister Kaag, *Beste Signrid,*

Naar aanleiding van ons telefoongesprek gisteren – maandag 12 februari - stuur ik u hierbij de gevraagde brief met achtergrondinformatie over het Oxfam GB-schandaal op Haïti, Oxfam Novib's reactie daarop en de integriteitsbeleid en maatregelen van Oxfam en Oxfam Novib.

Allereerst wil ik benadrukken dat wij het zeer betreuren wat er op Haïti heeft plaatsgevonden. Het is onaanvaardbaar en gaat in tegen alle waarden van Oxfam.

Oxfam Novib was en is zelf niet actief op Haïti, er waren daarom ook geen Oxfam Novib-medewerkers gestationeerd op Haïti, dan wel betrokken bij deze zaak. We ondersteunden financieel de noodhulp en wederopbouwactiviteiten van onze drie zusterorganisaties op Haïti: Oxfam Groot-Brittannië (Oxfam GB), Oxfam Intermon en Oxfam Quebec.

Tijdslijn van de gebeurtenissen

Na de verwoestende aardbeving op Haïti in januari 2010 werd er via een grootse inzamelingsactie van de Samenwerkende Hulporganisaties (SHO) onder het Nederlandse publiek €111 miljoen opgehaald, - mede door de toezegging van een gedeeltelijke verdubbeling van de toenmalige Minister van Buitenlandse Zaken. Hoewel de directe subsidierelatie liep tussen het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZA) en SHO, had Oxfam Novib nauwe banden met BuZA vanwege het SHO-actievoorzitterschap dat Oxfam Novib tijdens de Haïti-actie bekleedde. Ook had Oxfam Novib nauw

OXFAM NOVIB
POSTBUS 30919
2500 GX DEN HAAG
THE NETHERLANDS
T 070 342 16 21 F 070 361 44 61
www.oxfamnovib.nl

contact met de Algemene Rekenkamer (ARK)¹ die door de hoge bijdrage van BuZA betrokken was bij de controle van bestedingen van de SHO.

Oxfam Novib ontving €15 miljoen van de opbrengst 'Help slachtoffers aardbeving Haïti' van de SHO. Met dit bedrag werkten de drie zusterorganisaties drie jaar aan de noodhulp en wederopbouw ter plaatse.

Op 12 juli 2011 kwam er een melding binnen bij Oxfam GB over prostitutie-bezoek op het terrein van Oxfam GB op Haïti. Direct wordt er een onderzoek ingesteld en op 5 augustus 2011 maakte Oxfam GB het interne onderzoek naar mogelijke misdrijven van medewerkers officieel bekend (zie bijlage 1). Tegelijkertijd informeert de directie van Oxfam GB alle relevante instanties en donoren in Groot-Brittannië over het onderzoek. In totaal liep er tegen tien Oxfam GB-medewerkers een onderzoek en tegen negen medewerkers een tuchtprocedure. Zes van de negen onderzochte medewerkers zijn schuldig bevonden aan ernstig wangedrag ("*gross misconduct*") en van schending van de gedragscode van Oxfam GB. Onderdeel van het wangedrag was intimidatie, bullying en prostitutie-bezoek op het terrein van Oxfam GB op Haïti. En hoewel er geen bewijs gevonden is dat er minderjarigen bij deze zaak waren betrokken, kan het helaas op basis van het onderzoek ook niet worden uitgesloten. Van de zes medewerkers zijn er vier ontslagen en twee vertrokken voor afloop van het interne onderzoek van Oxfam GB.

Op 5 september 2011 maakte Oxfam GB via een publicatie op de website² bekend dat medewerkers in het Oxfam GB-programma op Haïti de gedragscode van de organisatie hebben geschonden en naar aanleiding van een intern onderzoek en tuchtprocedure zijn ontslagen.

Op aandringen van Oxfam Novib, ontvingen wij op 12 april 2012 het geanonimiseerde interne onderzoeksrapport van onze Britse collega's. Op 18 april 2012 deelden wij dit direct met BuZA en de ARK (zie brief bijlage 2). Op 25 april 2012 verscheen het externe auditverslag van de SHO-bestedingen door Oxfam GB in 2011 (zie bijlage 3). Op verzoek van Oxfam Novib controleerde de externe accountant specifiek de bestedingen van de medewerkers die betrokken waren bij het incident. Hierover werd melding gemaakt in het auditverslag. Uit het auditrapport bleek dat er geen fraude is gepleegd met de gelden die Oxfam Novib beschikbaar had gesteld voor de hulp.

Het externe audit rapport is op 8 mei 2012 gedeeld met BuZA en ARK (zie bijlage 3). In de "*Vierde Gezamenlijke SHO-Rapportage Haïti, 13 januari 2010 tot 21 december 2011*" legde Oxfam Novib in April 2012 verantwoording af tegenover het publiek in de volgende bewoordingen:

"Eén van de grote risico's bij grote rampen is dat hulporganisaties niet altijd voldoende gekwalificeerd personeel kunnen aantrekken. Zo heeft Oxfam Great Britain (OGB), een van de uitvoerende zusterorganisaties van Oxfam Novib in Haïti die ook door Oxfam Novib wordt gesteund, op 5 september 2011 in een persbericht bekend gemaakt dat een aantal werknemers is ontslagen omdat ze de gedragscode van OGB hadden overtreden. Om dit in de toekomst te voorkomen zijn door Oxfam maatregelen genomen om nog meer te investeren in personeel, dat goed gekwalificeerd is voor noodhulpacties en om nog scherper toe te zien op de naleving van de gedragscode."

¹ Tijdens de actie voor Haïti heeft de Algemene Rekenkamer toegezegd om samen met SHO de verantwoordingsmethodiek te verbeteren.

² <https://www.oxfam.org/en/pressroom/pressreleases/2011-09-05/internal-investigation-confirms-staff-misconduct-haiti>

Op 21 mei 2012 liet de ARK in een brief aan Oxfam Novib weten dat 'zowel het onderzoek van Oxfam Groot-Brittannië als de accountantscontrole geen aanwijzingen van fraude zijn vastgesteld' en dat het daarmee 'de zaak' als afgehandeld beschouwde (zie bijlage 4).

Op 9 februari 2018 verscheen een artikel in de Britse krant *The Times* over het schokkend seksueel wangedrag door medewerkers van Oxfam GB in 2011 op Haïti. Dat artikel sprak met veel details over seksuele uitspattingen van Oxfam GB-medewerkers en beweerde dat er sprake zou zijn geweest van een 'cover-up'. Ondanks dat wij van mening zijn dat het beter was geweest om toentertijd meer informatie te verstrekken, is er zeker geen sprake van een 'cover-up'.

Graag wil ik benadrukken dat Oxfam Novib zodra er betrouwbare informatie beschikbaar was, direct volledige openheid van zaken heeft gegeven aan de betrokken partijen. Er is op verschillende momenten contact geweest tussen BuZA en de ARK om hen van informatie te voorzien over de kwestie die op Haïti speelde.

Met terugwerkende kracht constateren wij, samen met onze Oxfam-collega's, dat de maatregelen die toen door onze Britse Oxfam-collega's zijn genomen ten aanzien van de landendirecteur, zwaar onvoldoende zijn geweest.

Integriteitbeleid Oxfam

Naar aanleiding van dit incident is direct Oxfam breed een gedragscode opgesteld, de *Code of Conduct*. Ook zijn Oxfam breed interne systemen aangescherpt om seksueel misbruik en wangedrag te voorkomen en op tijd te signaleren evenals discriminatie aan te pakken en een integere omgang met middelen te garanderen. Hieronder ga ik specifiek verder in op het integriteitsbeleid van Oxfam Novib.

In het jaarverslag van Oxfam Novib over 2016-2017 besteedden wij aandacht aan onderwerpen als integriteit en *accountability*. In de jaarrekening van 2016-2017 staat dat wij 'accountable zijn voor onze acties, het verstandig uitgeven van aan ons toevertrouwd donorgeld en voor het naleven van morele en ethische principes zijn'³. Naast dat Oxfam Novib procedures en beleid heeft om alle medewerkers aan deze waarden te houden, streeft zij naar een open en veilige omgeving zonder ongewenst gedrag en open voor het bespreken van dilemma's. In 2016 en begin 2017 heeft Oxfam Novib geïnvesteerd in bewustwordingsactiviteiten rond het thema integriteit.

In 2016 is het project '*Embedding Integrity Management*' van start gegaan met als doel om 'een organisatie te zijn die bekend staat en erkend wordt door haar personeel, donoren en belanghebbenden vanwege haar hoge niveau van integriteit en transparantie, zonder enige tolerantie voor niet-naleving (van onze Gedragscode)' en om 'een organisatiecultuur te creëren met gedeelde waarden en normen waar dilemma's vrijuit kunnen worden besproken en te voldoen aan onze zorgplicht als werkgever'.

Het projectteam '*Embedding Integrity Management*' is verantwoordelijk geweest voor het onderzoeken en verbeteren van het bestuur rondom integriteit, het proces van klachtmeldingen en de klachtafhandeling, de herziening van alle beleid rondom integriteit, het ontwikkelen van nieuw beleid rondom integriteit, het opzetten van een vertrouwenspersonen-netwerk in de 14 landen waar Oxfam Novib namens Oxfam International verantwoordelijk is, het ontwikkelen van trainingen en het geven van voorlichting rondom integriteit en het promoten van onze kernwaarden '*Empowerment, Inclusiveness & Accountability*'.

³ [https://www.oxfamnovib.nl/Files/rapporten/2017/jaarverslag/OX-17-01_jaarverslag_Online_versie\[1\].pdf](https://www.oxfamnovib.nl/Files/rapporten/2017/jaarverslag/OX-17-01_jaarverslag_Online_versie[1].pdf) (pagina 99)

Overige maatregelen:

1. De Verklaring omtrent Gedrag (VOG)/*Certificate of Good Conduct* is in juni 2016 geïntroduceerd voor alle nieuwe medewerkers van Oxfam Novib, zowel in Den Haag als in de landenkantoren van Oxfam Novib. Daarnaast wordt in 2018 (Q1/Q2) voor alle zittende medewerkers van Oxfam Novib een VOG / *Certificate of Good Conduct* aangevraagd.
2. Het Oxfam Novib recruitment beleid is in 2017 aangescherpt voor het opvragen van referenties en achtergrond checks van sollicitanten en het verplicht stellen van de VOG-indiening voor indiensttreding.
3. Elke Oxfam-medewerker is verplicht een interne gedragscode *Code of Conduct* te ondertekenen. Seksueel misbruik, seksuele intimidatie, wangedrag en fraude zijn onderdeel van de gedragscode. In oktober 2017 heeft er wederom een aanscherping van de Oxfam International (OI) gedragscode *Code of Conduct* plaatsgevonden. De aangepaste Oxfam-gedragscode zal vóór 1 maart 2018 door alle Oxfam Novib stafleden (opnieuw) ondertekend worden.
4. Voor de op handen zijnde Oxfam Novib CAO (momenteel in onderhandeling met de vakbond) en de internationale HR-handboeken is een nieuw hoofdstuk ontwikkeld over '*Integrity Guiding principles*'.
5. Er is een levend Dilemma Handboek ontwikkeld voor lijnmanagers om met hun teams gesprekken aan te gaan over integriteitskwesaties en zo de Oxfam-kernwaarden te promoten en meer begrip en consensus onder staf te creëren.
6. Het klachtmeldingsproces (*reporting mechanisms*) is herzien en in 2017 gepubliceerd op intranet.
7. Oxfam Novib werkt sinds 2007 met vertrouwenspersonen in Den Haag, die ook verantwoordelijk waren voor de landenkantoren van Oxfam Novib. Na de constatering dat dit niet voldoende was voor de landen hebben we in 2017 dit uitgebreid met een netwerk van vertrouwenspersonen die hier specifiek op is getraind. In 9 van de 14 landen hebben we nu lokale vertrouwenspersonen geïnstalleerd en we gaan door.
8. In de zomer van 2017 heeft het senior management van Oxfam Novib in Den Haag een *Ethical Leadership Training* ontvangen. Het plan is om een dergelijke training voor management in de landenkantoren beschikbaar te maken.
9. De klokkenluidersregeling en een interne hotline waar medewerkers seksuele intimidatie of seksueel wangedrag veilig kan melden, is herzien. Hiervoor in de plaats is de *Speak-Up* protocol ontwikkeld. Het nieuwe beleid en protocol is in december 2017 goedgekeurd door de directie.
10. De *Speak-Up* service is een service waarbij alle Oxfam-medewerkers in de nabije toekomst 24/7 in meer dan 200 talen hun klacht vertrouwelijk en confidencieel kunnen indienen. De *Speak-Up* service wordt geleverd door een externe partij.
11. In anticipatie op klachten van Wangedrag is een *Response Plan* ontwikkeld die management en onderzoekers richtlijnen geeft hoe te handelen inzake onderzoek, begeleiding van slachtoffers en het opleggen van disciplinaire maatregelen.

Zoals u ziet is er in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in verantwoord en integer handelen binnen Oxfam Novib. Ons doel is natuurlijk om met bovenstaande maatregelen de risico's op soortgelijke incidenten tot een minimum te beperken. Dit vinden wij nodig om de slachtoffers van seksueel geweld of uitbuiting, of de kwetsbare mensen die wij met ons werk juist willen bijstaan, te beschermen. Dit alles maakt het Haïti-schandaal nog pijnlijker.

Naar aanleiding van de huidige situatie zijn wij binnen Oxfam verband het gesprek aangegaan om verdere stappen te kunnen nemen en onze procedures aan te scherpen. Binnen Oxfam heeft Oxfam Novib in de afgelopen jaren een voortrekkende rol gespeeld op dit thema en wij zijn van plan dat de komende tijd te blijven doen. Wij gaan daarbij natuurlijk ook het gesprek met andere actoren binnen

OXFAM
Novib

de sector om sector breed tot oplossingen te vinden. Onder andere wordt er gesproken over meer uitwisseling van informatie tussen organisaties, of het ontwikkelen van een humanitair paspoort. Hoewel het niet specifiek een probleem is voor humanitaire situaties, is vanwege de snelle opschaling en uitbreiding van het aantal medewerkers het risico hier groter.

Ook binnen de Nederlandse humanitaire en ontwikkelingssector zullen wij het gesprek aangaan en bijvoorbeeld de mogelijkheid van het aanstellen van een ombudsman bekijken.

Wij doen er alles aan om het vertrouwen van de mensen die wij bijstaan, onze donateurs, donoren, medewerkers, en uiteraard alle mensen die de missie en visie van Oxfam onderschrijven, te behouden.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Uiteraard ga ik hier graag verder met u over in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Farah Karimi
Algemeen Directeur

